

BULGARA ESPERANTISTO

Organo de la Bulgara Esperantista Asocio 2/2 Органъ на Българския Есперантски Съюзъ

Aperas monate. — Jara abonpago: Bulgario 30 lv., por aliaj landoj 1.50 sv. fr. aŭ egalvaloro. — Aparta numero kostas 3 lv.

Решителни дни.

Едва ли е имало Централенъ Комитетъ, който да е билъ натоваренъ съ по-тежко бреме отъ сегашния. Колкото и да сж били неблагоприятни условията за дейностъ въ разни времена, все пакъ ръководителитѣ на движението сж гледали напредъ, тласкали сж дѣлото къмъ възходъ, а и най-трудниятъ пжтъ нагоре въ идейнитѣ движения е свързанъ съ приятностъ.

Днесъ обаче едно тежко наследство лежи на Централния Комитетъ и ангажира всичкитѣ му усилия. Нѣма защо да криемъ истината: положението на Съюза се оказа много по-лошо, отколкото се очерта на конгреса. Сумата на дълговетѣ е твърде голѣма (надъ сто хиляди лева). Вземанията сж разхвърляни на малки суми въ много длъжници и за това се събиратъ бавно и трудно. Ежедневно Ц. К. трѣбва да дава отговори и обяснения на кредитори. При това положение той едва може да мисли за нѣкаква по-сжществена пропагандична дейностъ. Разбира се, той нѣма намѣрение да занемари тая областъ, която дава и смисълъ на организацията, обаче главнитѣ му усилия все пакъ сж насочени къмъ единъ обектъ: да се събератъ пари, да се изплатятъ дълговетѣ, да се спаси честъта и доброто име на организацията и да се разчисти пжтътъ за истинска дейностъ.

Изразъ на момента е и нашиятъ органъ: за сега по неволя той ще съдържа предимно статии отъ актуаленъ организационенъ характеръ.

Въ сзоята трудна задача Ц. К. не ще може да направи нищо безъ съдействието на цѣлокупното българско есперантство.

Дошли сж решителни дни, когато мѣсто за умуване нѣма: всѣки трѣбва да напрегне силитѣ си и да помогне да се изкара дѣлото на здрава почва.

До Пловдивския конгресъ ние трѣбва да постигнемъ това. Иначе, какво ще решава конгресътъ? — Отъ него трѣбва да се трѣгне напредъ, но за това до тогава е нужно да се разчисти полето за работа, да се отърсимъ отъ тяжеститѣ, които ни потискатъ.

По какъвъ пжтъ трѣбва да трѣгне Съюзътъ следъ това и каква трѣбва да бжде дейността му — за това ще поговоримъ въ идния брой. — Обаче, повтаряме, за да се мисли сериозно за бждащата дейностъ, трѣбва най-напредъ да се ликвидира съ тежкото настояще.

Ат. Д. Атанасовъ

„Миръ чрезъ училището“.

На 18 19 и 20 априлъ т. год. въ Прага се състоя международната конференция подъ девиза „Миръ чрезъ училището“. Събрани сж били 400 учители и педагози отъ 18 европейски страни. Присъжествували сж лично чехословашкитѣ министри Бенешъ (на външнитѣ работи) и Ходжа (на просвѣтата); и двамата сж държали речи при откриването. Подъ председателството на проф. Бове (Женева) въ четири заседания конференцията е изслушала и обсъдила редица интересни доклади на актуални теми, свързани съ модернитѣ проблеми на възпитанието и на училището. Петъ комисии сж си разпредѣлили работата и изготвили съответни резолюции, изразяващи възприетитѣ отъ конференцията становища.

Болшинството отъ участницитѣ сж реферирали и разисквали на Есперанто. Речитѣ на ония, които сж говорили на други езици, сж били преведани на Есперанто, като единственъ помагаленъ езикъ въ конференцията.

Съкратенитѣ протоколи на конференцията, помѣстени въ сп. Esperanto (органъ на ЦЕА, Женева), г. XXIII бр. 321, представляватъ интересъ за всѣки, комуто не сж чужди проблемитѣ на днешното училище и въобще на учебното и възпитателното дѣло.

ИЗЪ ЧУЖБИНА

Въ Международния институтъ за интелектуално сътрудничество.

На зададения въпросъ, какъ е дошла идеята на информационната секция да почне да употребява есперанто, нейниятъ секретаръ г. Пецолини отговорилъ:

Институтътъ не употребяваше есперанто и идеята биде дадена отъ единъ полски журналистъ, който предложи да се издаде брошура на есперанто. Нѣмайки възможностъ да сторимъ това, азъ решихъ да издамъ комюнике до есперантската преса. Отъ резултатитѣ сме доволни и смѣтаме да продължаваме и за напредъ.

Есперанто и радио.

До сега есперанто е билъ употребенъ за радиото въ следнитѣ страни: Австралия — 3 станции, Австрия 2, Бразилия 1, Британия 16, Чехославия 1, Дания 3, Финландия 1, Франция 9, Германия 26,

Испания 5, Унгария 1, Италия 1, Япония 8, Канада 4, Литва 1, Мексико 2, Холандия 2, Норвегия 1, Ромъния 1, Русия 8, Швеция 2, Урагвай 1, Съединени Щати 16.

Следва: Въ Азия една държава съ 8 станции, въ Австралия една държава съ 3 станции, Америка — петъ съ 24 станции, въ Европа — шестнадесетъ съ 77 станции.

Въ свѣта въ 4 континента, въ 23 държави съ 112 станции до септемврий м. г.

Повече отъ 25 курса въ Виена.

Есперантския чиновнически съюзъ въ Виена е започналъ презъ септемврий и октомврий м. г. 20 курса за начинаещи и 6 за напреднали.

Есперанто и конгресътъ на П. Т. Т.

На последния конгресъ на интернационала на П. Т. Т., станалъ презъ октомврий м. г. въ Парижката Сорбона, е било говорено за есперанто и сж решили да бжде членъ и есперантската лига на П. Т. Т.

Литванската федерация, която не могла да изпрати свой представителъ, поздравила конгреса съ телеграма на есперанто.

Университета въ Валенция и Есперанто.

При този университетъ сжществуватъ курсове по езици, които се слушатъ не само отъ студенти, но и отъ мнозина, притежаващи академически титли, и се издаватъ и съответни дипломи. Между другитъ езици особено мѣсто заема есперанто, покровителствуванъ отъ търговската камара.

Университетътъ въ Сарагоза е взелъ решение да последва примѣра на този въ Валенция.

Международно есперантско сдружение за фолклоръ.

Въ едно писмо до съидейника ни Ат. Д. Атанасовъ-Ада, неговиятъ съименникъ Ат. Д. Атанасовъ-Агго му съобщава, че на състоялия се миналото лѣто въ Единбургъ XVIII всевътски есперантски конгресъ, като последица отъ нѣколко сказки за фолклора и народнитъ пѣсни на френския, нѣмския, каталунския, испанския, езрейския и полския народи (държани отъ есперантисти отъ съответнитъ нации), се е организирано международно есперантско сдружение за сравнителни фолклорни и етнографически проучвания. Присъединили сж се представители на десетъ народности (отъ българитъ — Ат. Д. Атанасовъ-Агго). За сега публикациитъ и статиитъ на сдружението се печататъ въ месечното списание „Kolektanto“ (адр. Laren N. H., Holando). Тоя отдѣлъ въ списанието ще се завежда отъ живущия въ Лондонъ японски есперантистъ Кодера. Първата тема, по която се събиратъ по настоящемъ материали, е: народни празници и обичаитъ, свързани съ тѣхъ.

Адресътъ на г. Kodera е: S-ro Kodera, So Japanese Embassy 37, Portman Square, London W.

Последни новини отъ Есперантия.

По случай на предстоящия всемирнен есперантски конгресъ, който ще се състои въ свободния градъ Данцигъ, пощенската дирекция на сжщия е издала пълна серия официални пощенски

карти съ марки (22 различни вида, отъ които 11 за вътрешна и 11 за външна кореспонденция) съ надписи на Есперанто.

Следъ издаденитъ отъ Съветска Русия пощенски марки и пощенски карти съ есперантски текстове, това е вториятъ случай за официално прилагане на Есперанто въ пощата като универсаленъ помагаленъ езикъ.

Полека-лека той прониква вредомъ и се налага неусѣтно на свѣта като свършенъ фактъ.

*

На 11, 12 и 13 май т. г. въ Лозана, Швейцария, се е състояло събрание на Международния Съюзъ за Радиофония. По предложение на женевската радиостанция събранието е приело следната резолюция:

„Международниятъ Съюзъ за Радиофония препоръчва на станциитъ да направятъ опитъ съ редовни разгласявания на Есперанто еднажъ въ седмицата по 10—15 минути, за да обявятъ на далечни слушатели главнитъ точки отъ седмичната си програма или да разгласятъ нѣкои артистични, интелектуални или стопански събития изъ живота на своята нация. Сжщевременно имъ препоръчва да оповестяватъ станцията си по еднажъ на день на Есперанто въ вечернитъ си програми“.

*

Румънското министерство на просвѣтата съ окръжно № 46271/927 нарежда до дирекциитъ на срѣднитъ училища да даватъ съдействие на г. Тиберио Морариу за уреждане есперантски курсове за ученици или за публиката.

(Бел. Ред. — Ние, които се гордѣхме съ подобни факти въ миналото, днесъ съ горчицина гледаме, какъ изоставаме надире).

*

Министерството на просвѣтата въ Пруссия е разрешило съ декретъ отъ 7. IV. 1927 отпускъ на всички учители, които пожелаятъ да отидатъ на XIX всемирненъ есперантски конгресъ въ Данцигъ.

*

Японскиятъ есперантистъ, унив. проф. Д-ръ Хазиме Асаде отъ Нагасаки, е тръгналъ съ жена си на околосвѣтско пътуване, като използва Есперанто; той е вече на пътъ за Европа.

Какъ може всѣки да помогне на Съюза?

Преди всичко, като застави всѣки познатъ нему съидейникъ, който не се е абониралъ за *Bulgara Esperantisto*, да стори това. Нека му вземе паритъ и ги изпрати самъ веднага въ Съюза.

Второ: всѣки да си набави срещу 22 лева съюзното издание „Есперантски синтаксисъ“ отъ Зах. Захариевъ; това е единъ добъръ коментаръ на есперантската граматика, който ще помогне всѣкому да се усвѣршенствува въ езика.

На трето мѣсто: Съюзътъ предлага на извънредно ниски цени следнитъ свои издания, годни за пропаганда:

1) Календаръ за 1927 год., 10 парчета за 25 лъ. (Всѣки може да откупи 10 парчета и да ги раздаде безплатно за поставяне въ заведения и пр.).

За длъжниците на Съюза.

Централният Комитетъ, като взе предъ видъ тежкото положение на Съюза, създадено отъ неизплащането на дълговетъ отъ страна на длъжниците му, реши да пристъпи къмъ събиране на дължимитъ суми по сждебенъ редъ. Вече три дѣла сж заведени; систематизиратъ се документитъ (преписки и пр.) и по отношение на останалитъ длъжници, за да се заведатъ последователно дѣла и срещу тѣхъ.

Комитетътъ знае, че тоя начинъ е неприятенъ както за самитъ длъжници, тъй и за организацията, обаче той изчерпа всички други възможни срѣдства и това остава последното.

За да знаятъ българскитъ есперантисти, кой създава прѣчки на движението у насъ, отъ идния брой ще почнемъ да публикуваме въ списанието

ИМЕНАТА НА ДЛЪЖНИЦИТЪ.

Този списъкъ ще бжде черниятъ паметникъ на недобросъвестността на онѣзи есперантисти, които спѣватъ и пакостятъ на движението и тикатъ своята организация къмъ провала.

2) Вестникъ „Есперанто“ 10 броя за 4 лв. — за раздаване на лица, които искаме да заинтересуваме за движението и езика. Нека се прѣснатъ старитъ броеве като семена навредъ изъ нашата страна — все ще намѣрятъ на много мѣста годна почва!

3) Портретъ на Заменхофъ (голѣмъ форматъ) — 1 парче 10 лв., 10 парчета 50 лв.

Набавете си незабавно тия propagandiloj: съ това въ Съюза ще се влѣятъ срѣдства, а въ страната ще се хвърли изобилно семе на пропагандата.

Есперанто, събрали помежду си сумата 70 лв. и я изпратиха въ касата.

Дано примѣрътъ имъ се последва и отъ други.

Както виждатъ читателитъ, освенъ неизправнитъ длъжници, които разстройватъ организацията, има още преданни и безкористни съидейници, готови да крепятъ дѣлото.

Дали броятъ на милѣющитъ за Есперанто не ще е по-голѣмъ отъ броя на тия, които пречатъ съ нехайството си?

Благодарность

Централниятъ Комитетъ въ заседанието си на 16 юний 1927 г. реши да изкаже публично чрезъ списанието своята благодарность къмъ следнитъ наши съидейници:

г. *Стоянъ Д. Маревъ*, отъ Чепеларе, който пое на свои разноски отпечатването на първото окръжно и на формуляри за Съюза, на обща сума 500 лева.

г. *Симеонъ Бърдаровъ*, София, който прие да се помѣщава съюзната канцелария въ агенцията му, безъ да иска наемъ за това.

г-жа *Ана Вичева*, която прие да се складира въ къщата ѝ съюзниятъ инвентаръ и стоки.

г. *Кирилъ Дражевъ*, който изработи и подари заглавното клише на списанието.

Ако всички есперантисти тъй самоотвержено помагатъ на дѣлото, трудната задача на Централния Комитетъ ще се увенчае съ успѣхъ.

Софийското Есперантско Дружество изказва своята благодарность на г. *Ив. Йорд. Ганчевъ*, съдържател на пивница „Адамовъ“, както и на брата му съидейника *Ст. Йорд. Ганчевъ*, които дадоха на разположение на софийскитъ есперантисти, безвъзмездно, отдѣлна стая въ заведението си, за събрания.

Съидейницитъ отъ с. Ловнидолъ (Севлиевско): *Цоню Кръстевъ*, учителъ, *Вас. Дечевъ*, фелдшеръ, *Ненко Кунчевъ*, шивачъ и *Цанко Ганчевъ*, земледѣлецъ, като прочели въ бр. 3 на *Bulgara Esperantisto* за основаването на каса за пропаганда на

Движението у насъ

Радостенъ фактъ. На 2 юний т. г. дветъ есперантски дружества въ Русе — „Espero“ и „Solidareco“ въ една тържествена среща сж се обединили въ една организация — „Espero-Solidareco“. Събранието се е председателствувало отъ съидейника *Ив. Грозевъ*. Говорили сж и сж изтъкнали значението на акта съидейницитъ *Ив. Котовъ*, *Данаилъ Христовъ* и *Ст. Узуновъ*. Избранъ е управителенъ съветъ: предс. *Вл. Георгиевъ*, подпр. *Г. Тракийски*, секр. *Д. Ивановъ*, касиеръ *Д. Начевъ*, библиотекаръ г-ца *Люба Дочева*, съветници: г-ца *Софи Бенарой* и г-ца *Анка Константинова*.

Читателитъ знаятъ, колко конгреса до сега е трѣбвало да се површатъ и занимаватъ съ спороветъ между дветъ русенски групи. Това дава на извършения актъ особено значение и ние вѣрваме, че цѣлото българско есперантство ще поздрави русенскитъ съидейници съ тоя успѣхъ.

При какви условия работимъ. Съидейникътъ *Данаилъ Чобановъ* ни пише: „Въ нашето село *Козарско* (Пещерско) отдавна проникна идеята за международния езикъ *Есперанто*. Отпърво само слушахме за него, а когато дойде единъ учителъ есперантистъ, той откри есперантски курсъ. Въ началото на курса дойдоха много хора, но курсътъ не можа да довърши, понеже кметътъ и попътъ говорѣха, че това е езикъ на комуниститъ и анархиститъ и не бива да се разпространява тухъ. Тѣ изгониха учителя, за когото ученицитъ много плакаха. — Не позволяваха, но семената бѣха вече посяти. Ние, нѣколко курсисти, изучихме езика и по

Великденъ (на 14 априль) основахме група отъ 12 члена“.

По поводъ на тия прѣчки отъ страна на властѣта Централниятъ Комитетъ направи надлежни постѣпки предъ г. министра на вжтр. работи съ специално изложение, въ което подчертава неутралността на движението, неговия културно-просвѣтенъ характеръ, и моли да се внуши на администрацията да не пречи на есперантиститѣ въ тѣхната просвѣтна дейность.

Дейността презъ лѣтото. Търновскиятъ окръженъ пропагандиченъ комитетъ съ особено окръжно изтъква на есперантиститѣ въ окръга значението на есперантскитѣ екскурзии и сбирки, които допринасятъ твърде много за сближението между съидейницитѣ и даватъ потикъ къмъ дейность, и ги подканва да използватъ широко тия екскурзии презъ лѣтото. — Желателно е, есперантиститѣ въ всички градове и села да преценятъ заслужено тая идея и да последватъ примѣра на търновци. Нека презъ лѣтото, когато за курсове и сказки не може да се мисли, работимъ вжтре въ движението: да създадемъ истински есперантски животъ, сцепление между съидейницитѣ. Дето има тия условия, тамъ и дейността презъ есенята и зимата е много по-результатна.

За закрепването на Съюза. Въ Софийското Есперантско Дружество е повдигнатъ и ще се обсъди въпросътъ за уреждане на една предметна лотария, за да се събератъ срѣдства за спасяването на Съюза. Идеята е: да се събератъ подарени отъ цѣла България предмети и да се пласиратъ билетитѣ въ всички градове и села, дѣто има есперантисти. Идеята е добра и би могла да даде отлични резултати, ако за реализирането ѝ се заематъ всички български есперантисти. Обаче нехайността на нѣкои наши съидейници тѣкмо дава поводъ за колебание, дали да се предприеме това или не. Ако се уреди лотарията, цената на билетитѣ ѝ не ще бжде повече отъ 5 лв. — Съидейницитѣ отъ провинцията могатъ да съобщатъ, по колко билета биха могли да *предплатятъ*, за да имъ се изпратятъ за разпродаване.

Вести.

Отъ Централния Комитетъ. Отъ 1 юний насамъ секретарь-касиеръ на Съюза е г-ца Елисавета Бѣгажева.

Отъ сжщата дата канцеларията на Съюза се помѣщава въ агенция „Пеликанъ“, ул. Алабинска 19.

Адресътъ за кореспонденция си остава досегашниятъ: Царь Борисъ 69 (новъ 87).

Писма, пратки и пощенски записи да се адресиратъ само така: Български Есперантски Съюзъ, Царь Борисъ 69. — **Абсолютно никаква друга прибавка!**

Заседанията на Ц. К. ставатъ редовно всѣки четвъртъкъ отъ 6 часа вечерята въ канцеларията.

Отъ секретарията. Съюзътъ изпълнява само предплатени поржчки.

Не се доставя вече чрезъ Съюза речникътъ на Хар. Бѣчваровъ. Желаящитѣ да си го доставятъ нека се обръщатъ направо до г. Хар. Бѣчваровъ, гимназ. учителъ, Търново.

Неизправнитѣ групи да побързатъ и внесатъ членскитѣ си вноски, а сжщо и да изискатъ нужното число членски карти, като ги предплатятъ (по 2 лв.). Безъ членска карта не ще може да се пжтува за конгреса.

Отъ Мѣстния Комитетъ на XIV конгресъ. Излизането на „Конгресния листъ“ спира, поради излизането на сп. „В. Е.“, въ което се даватъ и сведения за конгреса.

Умоляватъ се групитѣ, на които е пратенъ 1-вия брой и които не сж се издължили, да сторятъ това, защото Комитетътъ се твърде нуждае отъ пари.

Всичко, що се отнася до конгреса, да се адресира до Ив. Шиваровъ, ул. „Карловска“ № 134 — Пловдивъ.

Разни.

— ADA туря подъ печатъ книгата си: „El la Intima Libro de la Verdubraj Esperantistoj“ (скици изъ есперантския животъ). За предплатили цената е 15 лв. — До сега отъ странство е проявенъ по-голямъ интересъ къмъ това издание, отколкото отъ българскитѣ есперантисти. За да се довърши печатането, нужни сж още 1500 лв. Трѣбва само сто души още да предплатятъ по 1 екземпляръ. — Кой ще бжде първиятъ отъ тия сто души?

— **Конгресътъ** на ромънскитѣ есперантисти тази година съвпада съ нашия. Той ще се състои отъ 13 до 17 августъ въ Брашовъ (Кронщадъ). — Ще присжтствува като гостъ Julio Vaghi и други видни съидейници.

ЦЕА.

Годишникътъ за 1927 год. излѣзе вече. Тая книга трѣбва да се намира преди всичко непременно въ всѣка есперантска група: тя е най-добриятъ справочникъ за организациитѣ, пресата и пр. на движението въ всички страни и безъ нея една есперантска група не може да дава сигурни сведения на своитѣ членове. А за да я получи, както и да получава редовно органа на ЦЕА и да следи движението въ свѣта, групата трѣбва да присъедини поне председателя или секретаря си като членъ-абонатъ на ЦЕА и чрезъ него да получава тия издания. Групитѣ не могатъ сами да се записватъ за колективни членове направо.

XIV КОНГРЕСЪ

XIV Конгресъ. Ще се състои на 14, 15 и 16 августъ т. г. въ Пловдивъ.

Конгресната такса е: до 15 юлий 20 лв., следъ тая дата 30 лв.

Aliĝiloj се пращатъ до групитѣ и дружествата. Който не получи такова, да се обърне къмъ конгресния комитетъ.

Увѣрения за пжтуване ще се пращатъ само на тѣзи, които подадатъ aliĝilo. Увѣрение безъ членска карта не важи предъ желѣзопжтната администрация.

Осигурени сж около 300 легла за мжжетъ въ духовната семинария. Правятъ се постѣпки да се осигурятъ и легла за женитѣ въ друго помѣщение. Изработва се специална конгресна илюстрирана пощ. карта.

Адресътъ на Конгресния комитетъ е: *Ив. Шиваровъ*, ул. Карловска 134, Пловдивъ.

Печатница Борисъ А. Кожухаровъ — София.